

ด่วนที่สุด

ที่ กต ๐๗๐๓/๘๘

กท.4.4

30 ม.ค. 68

17.2016.

สสค. (eMail)

ส่ง : กทค.

รับที่ : ธ1260/68

30 ม.ค. 2568 เวลา 16.30 น.

กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๔๐๐

๒๗ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง รายงานผลการเจรจาการบินระหว่างไทยกับอินเดีย

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๔๔ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้กระทรวงการต่างประเทศเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง
เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี เรื่อง รายงานผลการเจรจาการบินระหว่างไทยกับอินเดีย
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาแล้ว มีความเห็น ดังนี้

๑. ภาพรวม

ไม่ขัดข้องต่อสารัตถะและถ้อยคำโดยรวมของรายงานผลการเจรจาการบินระหว่างไทย
กับอินเดียระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗ รวมถึงการจัดทำบันทึกความเข้าใจฉบับลงนามเมื่อวันที่
๑๕ มีนาคม ค.ศ. ๒๐๒๔ (๒๕๖๗) และร่างหนังสือแลกเปลี่ยนทางการทูตของไทย หากกระทรวงคมนาคม
ในฐานะส่วนราชการเจ้าของเรื่อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแล้วเห็นว่า มีความเหมาะสม สอดคล้อง
กับนโยบายและผลประโยชน์ของไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยสามารถให้การสนับสนุนการดำเนินการ
ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนสอดคล้องกับพันธกรณี
ของไทยภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการบิน
พลเรือนระหว่างประเทศ รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ไว้แล้ว

นอกจากนี้ โดยที่การเจรจาการบินดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มสิทธิความจุของเที่ยวบิน
และปรับปรุงเส้นทางการบินของทั้งสองฝ่าย เพื่อตอบสนองอุปสงค์ด้านการเดินทางระหว่างไทยกับอินเดีย
ที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยว ตลอดจนช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่าย ทั้งในระดับรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน
และประชาชน

๒. ประเด็นมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

๒.๑ บันทึกความเข้าใจ เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นระหว่างสำนักงานการบินพลเรือน
แห่งประเทศไทยกับกระทรวงการบินพลเรือนอินเดีย เพื่อบันทึกผลการเจรจาการบินระหว่างไทยกับอินเดีย
ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗ โดยมีสาระสำคัญเป็นการ (๑) เพิ่มสิทธิความจุ (Capacity Entitlements)
(๒) แกะไขใบพิกัดเส้นทางบิน (Route Schedule) และ (๓) ทหารือประเด็นการดำเนินงาน (Operational Issues)
โดยเป็นการดำเนินการตามหลักการที่กำหนดไว้ในความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับ
รัฐบาลแห่งอินเดียว่าด้วยบริการเดินอากาศระหว่างอาณาเขตของแต่ละฝ่ายและพ้นจากนั้นไป ฉบับลงนาม
เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๔ (๒๕๑๒) โดยเฉพาะในประเด็นการแก้ไขสิทธิความจุ (ข้อ ๖) ที่กำหนดให้

/ หน่วยงานการบิน...

หน่วยงานการบินของทั้งสองฝ่ายสามารถหารือ ยืนยัน และตกลงแก้ไขสิทธิความจุระหว่างกัน ดังนั้น บันทึกความเข้าใจฯ จึงไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศและไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญฯ

๒.๒ ร่างหนังสือแลกเปลี่ยนฯ

๒.๒.๑ โดยที่ร่างหนังสือแลกเปลี่ยนฯ มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขใบพิกัดเส้นทางบิน ซึ่งข้อ ๑ (๒) ของความตกลงฯ กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของความตกลงฯ และข้อ ๑๒ ของความตกลงฯ กำหนดให้การแก้ไขดังกล่าวจะต้องได้รับการยืนยันโดยหนังสือแลกเปลี่ยนทางการทูตระหว่างรัฐบาลของทั้งสองฝ่าย ดังนั้น หนังสือแลกเปลี่ยนทางการทูตของรัฐบาลไทยและรัฐบาลอินเดียประกอบกันจึงเป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญฯ ซึ่งกระทรวงคมนาคม ในฐานะส่วนราชการเจ้าของเรื่อง จะต้องเสนอร่างหนังสือแลกเปลี่ยนฯ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนการดำเนินการให้มีผลผูกพัน และหากจำเป็นต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา ร่างหนังสือแลกเปลี่ยนดังกล่าวก็จะเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฯ ที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

๒.๒.๒ โดยที่ร่างหนังสือแลกเปลี่ยนฯ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการลดอุปสรรค และการอำนวยความสะดวกด้านการค้าบริการทางอากาศระหว่างไทยกับอินเดีย ร่างหนังสือแลกเปลี่ยนฯ จึงเป็นหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรีตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสามของรัฐธรรมนูญฯ และส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องพิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ เรื่อง คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐ ว่า ร่างหนังสือแลกเปลี่ยนฯ เป็นหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรีตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๗๘ วรรคสาม ที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฯ หรือไม่

ทั้งนี้ หากส่วนราชการเจ้าของเรื่องมีปัญหาว่าร่างหนังสือแลกเปลี่ยนฯ เป็นกรณีตามวรรคสองหรือวรรคสามหรือไม่ ส่วนราชการเจ้าของเรื่องสามารถเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก็ได้ ตามมาตรา ๑๗๘ วรรคห้าของรัฐธรรมนูญฯ

๓. ประเด็นถ้อยคำ

มีข้อสังเกตว่า ในวรรค ๔ ของบันทึกความเข้าใจฯ ระบุว่า ให้ทุกข้อบทในบันทึกความเข้าใจฯ มีผลใช้บังคับโดยทันที (All provisions of this Memorandum of Understanding shall be applicable with immediate effect ...) อย่างไรก็ตาม โดยที่ข้อ ๓ (ii) ของบันทึกความเข้าใจฯ มีสาระสำคัญรวมถึงการแก้ไขใบพิกัดเส้นทางบิน ซึ่งเป็นภาคผนวกของความตกลงฯ และโดยที่ข้อ ๑๒ ของความตกลงฯ กำหนดว่า “... การแก้ไขใด ๆ แห่งความตกลงนี้อันเป็นผลจากการปรึกษาหารือ ... จะมีผลบังคับต่อเมื่อได้มีการยืนยันโดยหนังสือแลกเปลี่ยนทางการทูต” การระบุในบันทึกความเข้าใจฯ ให้ทุกข้อบทมีผลใช้บังคับโดยทันทีจึงอาจก่อให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้ ดังนั้น กระทรวงคมนาคมอาจชักข้อความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวกับฝ่ายอินเดีย และหากอยู่ในวิสัยที่ปรับแก้ถ้อยคำได้ อาจพิจารณาใช้ถ้อยคำ “This Memorandum of Understanding shall enter into force upon an exchange of diplomatic notes in accordance with Article ... of the Agreement Pending the entry into force, it is understood that the Aeronautical Authorities of the two countries will act in accordance with this Memorandum of Understanding, subject to their respective domestic laws and regulations.”

๔. การดำเนินการต่อไป

เมื่อกระทรวงคมนาคมโดยสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการตามกระบวนการภายในของไทยครบถ้วนแล้ว ขอให้หนังสือแจ้งกระทรวงการต่างประเทศเพื่อจัดทำหนังสือแลกเปลี่ยนทางการทูตให้ฝ่ายอินเดียต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมาริช เสงี่ยมพงษ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๔๑๐๘ (กรวรรต)

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๒๔๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ korawat.w@mfa.go.th